

Måtte det et virus til?

Det er kvinner som jobber deltid i Norge. Vi ser deltid i barnehager, skole og fritidsordninger, handel og service næringen, hotell og restaurant og renhold for å nevne noen. Vi vet at kvaliteten på de tjenestene som utføres blir dårligere, når to til tre personer deler på et årsverk.

Vi har sett det under koronapandemien. Bruken av deltidsansatte på de fleste sykehjem er med på å gi en større risiko for smittespredning. Smittesporing har avdekket at ansatte har jobbet på institusjoner med smitte og på institusjoner uten smitte. Dette har ført til at smitten har spredt seg raskt videre. Vi har en mye større bevissthet rundt spredning av viruset nå pga. pandemien, men smittsomme sykdommer finnes det alltid; også på sykehjem.

I vårt naboland Sverige sier de det samme. Svenske Kommunal, Fagforbundets søsterorganisasjon, har i rapporten «Pandemi på äldreboende» gjort undersøkelser for å finne svar på hvorfor så mange har dødd på svenske sykehjem. Blant flere årsaker viser også de til at ansatte jobber på mange ulike steder og dermed sprer smitte.

Helseminister Høie sier at styringslinjen har vært klinkende klar fra pandemiens start. Han viser til føringer for kommunene om at ansatte bør forholde seg til én arbeidsplass. Kjære helseminister: er det så enkelt? Mange ansatte er økonomisk avhengig av inntekten de får ved å jobbe på flere steder; noe de har gjort i flere år. Under koronapandemien er det ansatte som derfor har tapt inntekt, uten at det på noe vis har blitt kompensert.

Deltidskulturen er en av de største likestillingsutfordringene vi har i dagens Norge. Det å utdanne seg til helsefagarbeider er så godt som å frasi seg mulighet til å ha en hel stilling. Riktignok får du mange ekstravakter, som kanskje medfører hel stilling i lønn, men da kan du ikke planlegge fritiden din. Du får ikke lån i banken og hver måned vil du sannsynligvis være bekymret for om du har nok penger til å betale utgiftene dine. Unge helsefagarbeidere står uten mulighet til å kunne kjøpe seg noe sted å bo, fordi de har en usikker inntekt.

I dag jobber 7 av 10 ansatte i helse- og omsorgssektoren deltid. Det utlyses omtrent ikke heltidsstillinger for helsefagarbeider – kun 16 prosent det siste halvannet året. 55 % av sykepleierstillingene lyses ut i heltid. Dette fortsetter selv om det fører til dårligere ledelse og selv om det sannsynligvis koster mere enn å ha flere heltidsansatte. Belastningene blant de ansatte blir ulik og trivselen på arbeidsplassen blir dårligere. Hvordan skal man klare å bygge et godt arbeidsmiljø når man stadig vekk må forholde seg til nye kollegaer?

Statistikken viser at kvinner er syke oftere enn menn. Hva årsaken til dette er, har ikke forskningen avdekket ennå. Mange ansatte i deltidsstillinger kan ha betydning for hvor tungt arbeidet er, og om flere blir syke av slike arbeidsmiljø. Det er derfor nødvendig at det avsettes midler til forskning på dette området.

SV forventer at dette nå blir tatt tak i, og at alle landets kommuner ser nødvendigheten av å organisere disse tjenestene i hele stillinger. Det samme gjelder for sykehusene. Ingen vet når vi eventuelt kan få en ny pandemi.

SV krever:

- Lovhjemlet rett til heltid
- At koronakommisjonen må evaluere om deltidsbruken i helsevesenet har hatt noe å si for overføring av smitte og eventuelt i hvor stor grad.
- At alle kommuner gjennomfører det avtalte partssamarbeidet om heltidskultur.
- At det overføres penger til kommunene for å starte arbeidet med heltidskultur
- Midler til forskning på om det er en årsakssammenheng mellom sykefravær og deltid.